

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.13@regeringskansliet.se

Remiss av Nya regler om geografiska beteckningar och internationella varumärken (Ds 2024:18)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar med att möjliggöra nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant för att stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design- och varumärke.

PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av immateriella tillgångar. Vi vill få företagare, kreatörer och innovatörer att hantera dem på bästa sätt för att förbättra sin verksamhet, lönsamhet och tillväxt på ett hållbart sätt.

Sammanfattning

PRV efterfrågar, avseende de kompletterande reglerna till EU-förordningen om geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter, vissa förtydliganden och justeringar avseende det föreslagna kontrollsystemet. PRV hänvisar även, i relevanta delar, till de synpunkter som lyftes avseende förordningen i myndighetens tidigare remissvar. PRV vill återigen betona att förslaget innebär kostnader för att bygga upp kompetens, personalresurser och IT-stöd inom ett område som är helt nytt för PRV. Att tilldela uppgiften till PRV ”inom ram” skulle därför få negativa konsekvenser för PRV:s befintliga ansvarsområden.

PRV ställer sig positivt till ändringarna i lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar och instämmer i utredningens förslag. PRV anser dock att bestämmelsen bör utformas med ett tillägg. PRV hänvisar även till den hemställan som myndigheten gjort tidigare i år avseende en modernare och effektivare lagstiftning

samt ett tillsynsorgan på området som rör statens symboler och officiella beteckningar. PRV stödjer utredningens förslag avseende en effektivare handläggning av internationella varumärkesregistreringar.

PRV redovisar myndighetens synpunkter i övrigt nedan.

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på hantverks- och industriprodukter

PRV föreslår att bestämmelsen i den föreslagna lagens 5 § utformas enligt följande.

Om Patent- och registreringsverket meddelar ett föreläggande *eller ett förbud* enligt denna lag, får myndigheten förena ~~förelägget~~ *det* med vite.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar

PRV ställer sig positivt till ändringarna i lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar och instämmer i utredningens förslag att myndigheten ska få meddela föreskrifter om att en mellanstatlig organisations vapen, flagga, emblem, benämning, eller förkortning av benämning, inte utan särskilt tillstånd får ingå i ett varumärke eller ett annat kännetecken för varor eller tjänster som används i näringsverksamhet. PRV anser dock att bestämmelsen bör utformas med tillägg enligt nedan.

PRV föreslår att bestämmelsen 3§ lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar utformas enligt följande. PRV:s tillägg i kursiverad stil.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ett varumärke eller ett annat kännetecken för varor eller tjänster som används i näringsverksamhet inte utan särskilt tillstånd får innehålla en mellanstatlig organisations vapen, flagga, emblem, benämning, eller förkortning av benämning, eller en beteckning som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning, *om den är ägnad att framkalla uppfattningen hos allmänheten i fråga om existensen av ett samband mellan den som använder symbolen eller namnet samt den aktuella organisationen eller om användningen eller registreringen är ägnad att vilseleda allmänheten rörande förefintligheten av ett samband mellan brukaren och organisationen.*

Den som använder en viss beteckning när föreskrifter som avser den

beteckningen meddelas med stöd av första stycket får fortsätta att använda beteckningen i tre år från den dag då föreskrifterna trädde i kraft.

4. Behov av kompletterande regler till den nya EU-förordningen

4.2 Svenska ansökningar ska lämnas in direkt till EU:s immaterialrättsmyndighet

I promemorian hänvisas till kommissionens studier från 2013, 2019 och 2020, enligt vilka det beräknas finnas cirka 300–800 hantverks- och industriprodukter i EU som skulle kunna kvalificera för skydd, varav fem potentiella svenska produkter. PRV berörde dessa studier i tidigare remissvar och efterfrågade en mer utförlig beskrivning av de synpunkter som lämnats av svenska företagare och intressenter, för att kunna göra en korrekt bedömning av det föreslagna skyddssystemet samt av den påverkan den nya skyddsformen skulle få i en svensk kontext. PRV vill åter betona att förhållandena på den svenska marknaden inte har varit föremål för någon djupgående analys och att några slutsatser kring geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter på den svenska marknaden inte kan dras utifrån det material som presenterats. PRV anser sammanfattningsvis att övervägande skäl talar för en mer detaljerad utredning av behoven på den svenska marknaden.

4.4 Patent- och registreringsverket ska också ansvara för kontrollerna

Såvitt avser systemet med egenförsäkran bedömer PRV att det inte utifrån förordningstexten i artikel 52 står helt klart vilket lands myndighet eller vilken marknad som avses. En möjlig tolkning är att producenten ska lämna in egenförsäkran till myndigheten i den medlemsstat vars marknad produkten släpps på, en annan är att innan produkten släpps på EU:s inre marknad ska egenförsäkran lämnas in till myndigheten i den medlemsstat som beteckningen härrör från, alternativt den medlemsstat producenten väljer eller härrör från. Mot bakgrund av att produkter där tredjeländers geografiska beteckningar används ska verifieras av en behörig myndighet som utsetts av tredjelandet, och dessa då endast verkar behöva verifieras vid ett tillfälle, bör det inte vara varje lands egen marknad samt behöriga myndighet som åsyftas. Det specificeras inte heller närmare i det nu aktuella lagförslaget eller i promemorian. Med beaktande av detta, samt vad som anförs under avsnitt 4.2, är omfattningen av kontrollarbetet, liksom vilken arbetsbörda som uppbyggnaden av en kontrollfunktion kommer att innebära, svårt för PRV att analysera.

4.5 Befogenheter för att utföra kontrollerna

PRV föreslås genom den föreslagna lagens 4 § ha rätt att, vid brister eller överträdelser, förelägga om rättelse och förbud. Enligt promemorian sker både rättelse och förbud genom förelägganden (förbud som ett föreläggande om att upphöra med viss användning) och dessa förelägganden föreslås kunna förenas med vite. 4 § är dock formulerad som att förelägganden och förbud är skilda ting, genom ordalydelsen att ett ingripande får ske genom ett föreläggande att vidta rättelse inom en viss tid eller genom ett förbud mot att fortsätta använda en geografisk beteckning på ett visst sätt. I 5 § anges dock endast att PRV, när myndigheten meddelar ett föreläggande enligt denna lag, ska kunna förena föreläggandet med vite. I den föreslagna paragrafen nämns inget om viten avseende förbud och det framgår inte heller att förbud omfattas av föreläggandebegreppet. I produktsäkerhetslagen (2004:451) och marknadsföringslagen (2008:486), som promemorian hänvisar till avseende utformningen av de aktuella bestämmelserna, specificeras att ett förbud och ett föreläggande/åläggande (det begrepp som används i marknadsföringslagen) under vissa förutsättningar ska förenas med vite. Om avsikten är att även förbud ska kunna förenas med vite bör detta, i enlighet med PRV:s förslag avseende avsnitt 1.1 ovan, av tydlighetsskäl framgå explicit av lagen.

PRV:s kontrollrelaterade beslut ska enligt promemorians avsnitt 4.11 och den föreslagna lagens 8 § överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Myndigheten föreslås dock inte ges möjligheten att självständigt väcka talan i domstol. Motiven till detta är att det aktuella rättsområdet är relativt begränsat samt att drivandet av domstolsprocesser är resurskrävande. Såvitt avser de omfattande resurser det skulle krävas för PRV att självständigt driva dessa processer i domstol delar myndigheten den bedömning som kommer till uttryck i promemorian. PRV anser att det faktum att rättsområdet (och därigenom tillgänglig vägledande praxis) för nuvarande är begränsat talar för att PRV ska ges befogenhet att självständigt väcka talan.

5. Skydd för mellanstatliga organisationers beteckningar

Motivering

Enligt Pariskonventionens artikel 6ter(1)c ska unionsländerna *inte vara skyldiga* att tillämpa nämnda bestämmelserna om skyddet för mellanstatliga organisationer när den avsedda användningen eller registreringen inte är sådan att den hos allmänheten framkallar uppfattningen om ett samband mellan organisationen ifråga *eller* att den

vilseleder allmänheten rörande förefintligheten av ett samband mellan brukaren och organisationen.

Denna bestämmelse är alltså *fakultativ*.

Det framgår av förarbetena till lagen att regeringen valde ett bredare skyddsomfång för de mellanstatliga organisationerna i händelse av att längre gående bestämmelser kan komma att meddelas genom andra internationella överenskommelser än Pariskonventionen. Bland annat konstateras att det i fråga om skyddsomfånget står det Kungl. Maj:t fritt att gå utöver ramen för vad sådana föreskrifter kräver och att det kan vara praktiskt att föreskriva ett mer generellt skydd för visst vapen, emblem, namn än vederbörande internationella avtal påbjuder.¹

När regeringen nu kommit fram till att kravet att ett avtal ska ha ingåtts mellan regeringen och en organisation för att erhålla skydd ska tas bort, anser PRV att det samtidigt bör övervägas att paragrafen utformas i närhet till ordalydelsen i Pariskonventionen.

PRV vill också påpeka att förbudet mot att använda officiellt kontroll- eller garantimärke i varukännetecken enligt Pariskonventionens artikel 6ter(2) endast gäller i fall då märket är avsett att användas på varor av samma eller liknande slag som de varor för vilka märket eller stämpeln gäller som kontroll- eller garantibeteckning. Denna bestämmelse är obligatorisk och ger alltså ett snävare skyddsomfång gentemot varumärken.

Bestämmelsen i 3§ bör enligt PRV ändras så att skyddsomfånget vad gäller användning i varukännetecken av mellanstatliga organisationers namn, emblem och förkortningar eller något som lätt kan förväxlas med dessa, begränsas så att det är i linje med Pariskonventionen artikel 6(1)c. Därmed får utformningen av bestämmelsen även samma räckvidd som det som gäller för statliga garanti- och kontrollbeteckningar. Detta får betydelse även vid den granskning av nya mellanstatliga organisationer som PRV ska utföra och när dessa namn, emblem och förkortningar ska tas in i bilagan till förordning 2019:167. PRV ska vid granskningen bedöma huruvida organisationerna ska beredas skydd i Sverige utifrån de formella kriterierna, men även granska dessa gentemot varumärkesregistret. Som anges i utredningen är avsikten att bemyndigandet ska användas för att skydda mellanstatliga organisationers beteckningar i enlighet med vad som följer av till exempel Pariskonventionen. Därmed bör PRV:s bedömning av

¹ Kungl. Maj:ts proposition nr 168 år 1969, s. 276ff.

förväxlingsbarhet med redan befintliga varumärken även den innebära att en mellanstatlig organisation nekas skydd endast då ett faktiskt vilseledande gentemot ett befintligt varumärke är för handen. Vid en jämförelse med andra europeiska varumärkeslagstiftningar framgår det av exempelvis EUIPO:s² och det danska³ patentverkets praxis att bestämmelsen utformats och/eller tillämpas i enlighet med ordalydelsen i Pariskonventionen artikel 6ter(c). Även i de brittiska⁴ och irländska⁵ varumärkeslagarna har Pariskonventionens formulering tagits in så att det där krävs ett samband eller vilseledande mellan organisationen och varumärket för att det ska vara ett registreringshinder. Detsamma gäller i tysk varumärkeslagstiftning.⁶

7. En effektivare handläggning av internationella varumärkesregistreringar

PRV stödjer utredningens förslag om delning, vilket skulle vara till stor fördel för den som ansökt om en internationell registrering i Sverige. Föreligger hinder mot endast vissa varor eller tjänster kan denna del av registreringen avdelas för separat hantering, utan att det försenar ett godkännande för de varor eller tjänster mot vilka hinder inte föreligger. Det är inte heller motiverat att möjligheten till delning endast ska gälla nationella ansökningar och registreringar. Sett till hur sällan delningsmöjligheten nyttjas idag inom det nationella ansökningsförfarandet torde förslaget inte heller medföra någon större administrativ börda för PRV. Däremot kommer viss ökad administration följa av förslagen, framför allt i form av intern utbildning och tekniska förändringar i ärendehanteringssystemet.

Vidare stödjer PRV utredningens förslag vad gäller hanteringen av en internationell ansökan vid ett uteblivet svar, samt möjligheten till återupptagning. I linje med utredningen anser PRV att de nationella och internationella registreringsprocesserna bör harmoniseras så långt det är motiverat och möjligt. I detta fall utgör de föreslagna förändringarna ett viktigt led i att möta användarnas behov och effektivisera ärendehandläggningen hos PRV. Idag fattar PRV ett betydande antal beslut varje år utan att det vare sig finns ett krav enligt Madridsystemets

² <https://guidelines.euipo.europa.eu/2214311/2044624/trade-mark-guidelines/2-2-relevant-emblems-and-signs-protected>

³ <https://vmguidelines.dkpto.dk/aa/aaa/ah/varemaerker-som-indeholder-officielle-kendetegn/maerker-som-indeholder-officielle-internationale-kendetegn/navne-paa-mellemstatslige-organisationer.aspx>

⁴ UK Trade Marks Act, section 58(2)
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/26/section/58>

⁵ Irish Trade Marks Act, section 63(2)
<https://www.irishstatutebook.ie/eli/1996/act/6/section/8/enacted/en/html#sec8>

⁶ [MarkenG - englisch \(gesetze-im-internet.de\)](#) Sektion 8.14(4)

regelverk, eller någon fördel i form av ökad rättssäkerhet för parterna. Det förfarande som nu föreslås tillämpas redan i Danmark och Finland utan indikationer på några negativa konsekvenser. Förslagets genomförande kommer liksom förslaget om delning medföra en viss ökad administration inledningsvis.

9. Konsekvenser

I tidigare remissvar har PRV betonat att det förslagna skyddssystemet kommer att medföra ökade kostnader och därmed påverka myndighetens budget. PRV föreslås nu ges flertalet nya arbetsuppgifter. Finansieringen av detta arbete bedöms dock enligt promemorian rymmas inom myndighetens befintliga budgetramar.

Ovan under PRV:s kommentar till avsnitt 4.2 framgår att PRV i tidigare remissvar ställt sig frågande till huruvida man utifrån kommissionens studier kunnat göra en korrekt och relevant bedömning av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter, i förhållande till den svenska marknaden. Det är i PRV:s mening av stor vikt att betydelsen som geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter kan få och vilken potential för den svenska marknaden som finns i skyddsformen inte underskattas. Detta bland annat mot bakgrund av den industri och den väl utvecklade hembygdskultur som finns i Sverige.

Budgetresonemanget avseende den nya kontrollverksamheten motiveras dels genom att PRV redan har en befintlig tillsynsverksamhet, dels av att arbetet med kontroll av de geografiska beteckningarna för hantverks- och industriprodukter förutses bli begränsat. Utifrån den erfarenhet PRV har av tillsynsarbete vill myndigheten poängtera att den kontroll som nu föreslås omfattar ett helt annat rättsområde än PRV:s befintliga tillsyn (geografiska beteckningar respektive upphovsrätt). Bakgrunden, motiven och därmed målen med kontrollverksamheten skiljer sig därför från vad som gäller tillsyn över kollektiv förvaltning av upphovsrätt, bortsett från att de båda uppdragen skulle ha det övergripande målet att säkerställa en väl fungerande marknad. Det rör sig även om två skilda tillsynsobjekt (organisationer respektive produkter). PRV betonar här att den erfarenhet myndigheten har från tidigare tillsynsuppdrag framför allt är av värde vid uppbyggandet av den nya tillsynsverksamheten.

Såvitt avser arbetets omfattning saknar PRV, mot bakgrund av vad som anförts ovan i avsnittet samt under avsnitt 4.2 och 4.4, möjlighet att göra en korrekt och tillfredsställande analys. Det är inte möjligt att avgöra hur intresset hos de svenska producenterna ser ut och hur omfattande arbetet med egenförsäkring därmed kommer att bli. Kontrollansvaret innefattar även övervakning av marknaden. Det omfattar således även utländska

produkter som saluförs på den svenska marknaden, vilket innebär att kontrollarbetet inte förutsätter att det finns ett intresse för skyddsformen hos svenska producenter. PRV har inte tagit del av någon utredning rörande de potentiellt skyddade produkter som figurerar på den svenska marknaden och det är därför inte möjligt för myndigheten att dra någon slutsats kring användningsfrekvensen på marknaden.

Det som dock står klart är att PRV, som behörig myndighet, inledningsvis kommer att behöva införskaffa sig information om en tidigare oreglerad marknad, kartlägga tillsynsobjekten samt se till att befintliga processer, styrdokument, rutiner och informationshanteringsplaner anpassas till det nya uppdraget. Det kommer även krävas ett samverkansarbete med relevanta myndigheter och aktörer nationellt och i EU. De föreslagna arbetsuppgifterna avseende kontroll förutsätter därutöver ett uppbyggande av ny kompetens, vilket kommer att kräva resurser för myndigheten. Denna kompetens ska sedan bevaras och finnas tillgänglig på myndigheten. Ovanstående arbete är nödvändigt, oaktat omfattningen av kontrollarbetet. Då övervakningen av marknaden inte enbart kan utföras på de två orter där PRV har kontor kommer det även krävas resurser för resor.

Som ett tillägg till arbetet med att utöva kontroll föreslås PRV ansvara för att lämna in de kontrollrapporter som enligt förordningen ska förmedlas till EU-kommissionen. Även detta är en helt ny uppgift för myndigheten och kräver uppbyggande av ny kompetens på myndigheten, etablering av ett nätverk för kontrollarbetet och samordning för kontrollverksamheten på den svenska marknaden. Vidare kommer myndigheten behöva säkerställa att information om regelverket når relevanta parter genom externa informationssatsningar.

De föreslagna nya uppgifterna för PRV innefattar inte enbart kontrollrelaterat arbete. I avsnitt 4.12 i promemorian framgår att Patent- och registreringsverket i helhet föreslås ansvara för det nya skyddssystemet i Sverige. I promemorian avsnitt 4.3 föreslås att PRV ges rollen som kontaktpunkt för EUIPO samt att myndigheten ska vara en del av den rådgivande nämnd som kommer att inrättas inom EUIPO och som ska avge yttranden till avdelningen för geografiska beteckningar.

Trots de kunskaper om immaterialrätt PRV besitter skiljer sig rollen som kontaktpunkt och del av den rådgivande nämnden från den verksamhet myndigheten bedriver idag. Kontaktpunkten ska bistå EUIPO hjälp med i vissa tekniska frågor som kräver lokalkännedom och exempelvis verifiera vissa uppgifter som anges i ansökan om registrering. Sådana

frågor hanteras inte i dagsläget av PRV. Den enda kontaktpunkten bör enligt förordningens skäl 26 ha nödvändig sakkunskap och lokal kunskap om geografiska beteckningar. Även avseende dessa uppgifter krävs således ett uppbyggande av och därefter ett bevarande och tillgänglighållande av ny kompetens. Det står inte klart hur omfattande arbetsbördan avseende dessa uppgifter kommer att vara, utöver det nödvändiga kompetensbyggandet och -bevarandet. Här erinrar dock PRV åter om att det inte, utifrån det material som legat till grund för förordningen, kan fastställas att arbetsbördan rörande ansökningsfasen för geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter i Sverige kommer att bli låg. Det förutsätts åtminstone att PRV deltar i de sammanträden som kommer att hållas för den rådgivande nämnden, vilket kräver resor, förberedelser och arbetstid avsatt för sammanträdena.

Utöver de nya arbetsuppgifterna som föreslås tillkommer ett i princip nytt hinder mot registrering av varumärken för PRV att granska. I detta avseende vill PRV erinra om vad som anförts i tidigare remissvar, det vill säga att det för PRV:s del kommer att krävas ett resurstillskott för kompetensutveckling och utveckling av granskningsverktyg, i och med att de nya beteckningarna kommer behöva inkorporeras i PRV:s granskning av varumärkesansökningar.

Sammanfattningsvis vill PRV åter lyfta att de föreslagna arbetsuppgifterna kommer att medföra ökade kostnader för myndigheten och att de därmed inte kan anses rymmas inom befintliga budgetramar. Enligt vad som anføres ovan, i tidigare remissvar samt, avseende kontrollverksamheten, i tidigare kommunicerat budgetunderlag kommer förslaget kräva ett ökat anslag för PRV. Som anføres ovan utgör de samlade uppgifterna rörande geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter en, för Sverige, ny funktion på en ny marknad. Myndighetens befintliga verksamhet och kompetens innebär inte att myndigheten har möjlighet att inhämta och bygga upp en expertis och kunskap inom ett nytt, om än angränsande, område utan resurstilldelning. Utöver detta är gällande anslagsnivå baserad på myndighetens befintliga arbetsområde med bland annat handläggning av ärenden om patent, varumärken och mönster. I det fall de föreslagna nya arbetsuppgifterna, samt det nödvändiga arbetet med att bygga upp kompetens och personalresurser, utveckla IT-system, samordning med mera, ska utföras inom befintlig ram kommer det därför få negativa konsekvenser för PRV:s övriga verksamhetsområden.

Omfattningen av arbetet med det nya rättsområdet är ännu inte helt klarlagd. I det fall denna oklarhet bedöms utgöra ett hinder för beslut om resurser till PRV föreslår myndigheten i andra hand att ett utredningsuppdrag ges, med resurser för att starta upp verksamheten och

vidare utreda hur förhållandena på den svenska marknaden ser ut samt hur omfattande arbetet med de nya uppgifterna kommer att bli.

Övrigt

PRV ser ett stort behov av en modernare och effektivare lagstiftning samt ett tillsynsorgan på området som rör statens symboler och officiella beteckningar. PRV anser också att lagstiftningen bör omarbetas då den är omodern och ineffektiv. Vidare ser PRV att det är av största nödvändighet att det ges ett tydligt och effektivt mandat till en aktör att bevaka statens intressen på detta område.

Med anledning av detta har PRV den 15 februari 2024 gjort en hemställan till regeringen. PRV:s diarienummer AD 2024/413.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Jardfelt efter föredragning av avdelningsjuristen Julia Demitz. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Magnus Ahlgren, ekonomidirektören/CFO Jan Wernerson, avdelningschefen Håkan Ekdahl, juristchefen Åsa Collett, avdelningsjuristen Martin Berger, avdelningsjuristen Gustav Melander samt juristen Sofie Grettve von Rosen deltagit.

Anna Jardfelt

Julia Demitz